

2019-03-28
N2019/01449/SK

Näringsdepartementet

Lantmäteriet
801 82 Gävle
m.fl.

Uppdrag att uppdatera, utveckla och tillhandahålla digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Skogsstyrelsen att tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) uppdatera, utveckla och tillgängliggöra digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata med hjälp av Lantmäteriets laserskanning av Sveriges skogsmark.

Data som tas fram ska vara användbar och tillgängliga för olika ändamål. Skogsstyrelsen ska tillhandahålla öppna och avgiftsfria digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata. SLU ansvarar för produktion av skoglig analys samt utveckling av nya produkter från laserdata och rapporterar till Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen har samordningsansvar och ansvar för redovisningen av uppdraget i sin helhet.

I den utsträckning som den skogliga grunddatan är att bedöma som en sammanställning av geografisk information som omfattas av lagen (2016:319) om skydd för geografisk information kan tillstånd krävas av Lantmäteriet för spridning. Vid genomförandet av uppdraget ska säkerställas att spridningen av data inte medför skada för totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt.

Skogsstyrelsen och SLU ska samverka särskilt med Naturvårdsverket och andra berörda aktörer vid genomförande av uppdraget.

Uppdraget ska redovisas samlat och årligen till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) av Skogsstyrelsen i myndighetens årsredovisning med start i 2019 års redovisning. Med ändring av regeringens beslut om

uppdrag till Lantmäteriet att genomföra laserskanning av Sveriges skogsmark den 17 maj 2018 (N2018/03101/SK) beslutar regeringen att följande ska gälla i den del som avser Lantmäteriets redovisning av hur arbetet framskrider. Lantmäteriets ska rapportera hur arbetet framskrider till Skogsstyrelsen. Lantmäteriets redovisning ingår i Skogsstyrelsens samlade redovisning.

Bakgrund

Lantmäteriet fick i tidigare klimatproposition (prop. 2008/09:16) särskilda medel för att ta fram en ny nationell höjddatabas med tätare och noggrannare höjddata genom laserskanning. Syftet med en förbättrad databas var att skapa förutsättningar för samhällets anpassning till ett förändrat klimat genom att bättre kunna bedöma effekterna av t.ex. översvämningar, speciellt i flacka områden, och för att kunna vidta kostnadseffektiva och relevanta åtgärder. Resultatet av den tidigare laserskanningen visade sig även kunna bearbetas för andra behov. Av informationen som erhöles från laserskanningen kunde Skogsstyrelsen och SLU bearbeta den digitala informationen, kalibrera den mot Riksskogstaxeringens provytor och på det sättet generera skogliga digitala grunddata.

Den 1 september 2016 lämnade en av arbetsgrupperna inom ramen för det nationella skogsprogrammet över sin underlagsrapport till Regeringskansliet (N2016/06464/SK). Arbetsgruppen tog bl.a. fasta på de möjligheter som skogliga grunddata via laserskanning börjat erbjuda skogsbruket och i rapporten formulerades ett åtgärdsförslag som syftade till en ökad tillgång av geografiska data via laserskanning av skogsmarken. Avsikten med arbetsgruppens förslag var att det skulle bidra till en högre och mer värdefull skogsproduktion och samtidigt bidra till en mindre påverkan på människor och miljö.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen betonar vikten av aktuella, tillförlitliga och lättillgängliga kunskapsunderlag som grund för ökad miljöhänsyn och ökad skogsproduktion. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag att tillföra anslaget 1:1 Skogsstyrelsen inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 12 000 000 kronor fr.o.m. 2018 för uppdatering och utveckling av skogliga grunddata med hjälp av laserskanning (prop. 2017/18:1 utgiftsområde 23 bet. 2017/18:MJU2, rskr. 2017/18:99). Delar av

medlen ska finansiera Skogsstyrelsens och SLU:s kostnader för uppdraget vilket framgår av Skogsstyrelsens regleringsbrev.

Regeringen uppdrog 17 maj 2018 åt Lantmäteriet att genomföra laserskanning av Sveriges skogsmark (N2018/03101/SK). I uppdraget ingick även lagring och tillhandahållande av laserdata. Resultatet från Lantmäteriets uppdrag ska kunna ligga till grund för öppna och avgiftsfria digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata. Öppna avgiftsfria skogliga grunddata ska uppdateras och utvecklas så att de kommer hela samhället till gagn och bidrar till att möta samhällsutmaningar, exempelvis klimat, miljö, hälsa, digitalisering och ett inkluderande och hållbart samhälle.

Skogliga grunddata behöver uppdateras och utvecklas, på grund av de ständiga förändringar som sker i skogen och för att följa skogens tillstånd. Skogen påverkas genom bl.a. skogsbruksåtgärder, storm, bränder och klimatförändringar vilket innebär att data behöver uppdateras och utvecklas för att vara fortsatt användbara. En förutsättning för en sådan uppdatering och utveckling av informationsmängder är nya data från laserskanning.

Information som samlas in bidrar till att nå de jämställda målen inom skogspolitiken – miljömålet och produktionsmålet. Likaväl som att skydd och miljöhänsyn ska öka är en ökad produktion av skoglig råvara viktig i en omställning till ett biobaserat samhälle och för att fasa ut fossil energi. I en växande bioekonomi måste ett hållbart uttag av skogsråvara som också säkerställer biologisk mångfald och skogens sociala värden säkras.

Regeringen bedömer att uppdraget långsiktigt säkrar förmågan att ta fram, utveckla och distribuera skogliga data över Sveriges skogsmark. Öppna skogliga grunddata bidrar till att stärka skogsbrukets ekonomi, sysselsättning och underlättar det ansvar markägare och verksamhetsutövare har för kunskap som säkerställer god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder.

Regeringen erinrar om att det i lagen (2016:319) om skydd för geografisk information finns bestämmelser om förbud och krav på tillstånd för att sprida vissa sammanställningar av geografisk information. Tillstånd ska ges om spridningen inte kan antas medföra skada för totalförsvaret. Försvarsmakten ska lämna Lantmäteriet de upplysningar som Lantmäteriet behöver för att kunna bedöma om spridningen kan antas medföra skada för totalförsvaret. Försvarsmakten ska i sin tur samråda med Säkerhetspolisen

innan uppgifterna lämnas. Om Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har upplysningar som kan vara av betydelse för bedömningen, ska även den myndigheten lämna sådana uppgifter till Lantmäteriet. Vid bedömningen av tillgängliggörandet har myndigheterna även att beakta gällande lagstiftning om sekretess och säkerhetsskydd.

Digitala data i form av skogliga grunddata ger ökade möjligheter för bättre prognoser och planering för skogsskötseln samt effektivare och miljövänligare transporter. Skogliga grunddata skapar även förutsättningar för innovativa produkter, tjänster och jobbmöjligheter. Skogliga grunddata ger också kunskap om markens topografi vilket bidrar till samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Med skogliga grunddata ökar också möjligheter till en mer detaljerad kartläggning av grön infrastruktur, minskande körskador på skogsmark, färre skador på hänsynskrävande biotoper, kultur- och fornminnen och vattendrag samt att skogsbruket kan minimera risken för ras och skred i samband med skogsbruk i känsliga områden. Med skogliga grunddata kommer en stor andel av landets enskilda skogsägare som saknar en aktuell skogsbruksplan få tillgång till ett bra kunskapsunderlag för effektivt och skonsamt skogsbruk och bidrar till en digital landsbygdsutveckling. Skogliga grunddata kan bidra till att stärka landsbygden genom möjligheter till mångbruk och nya inkomstmöjligheter med skogen som bas. Skogliga grunddata underlättar även Skogsstyrelsens och andra myndigheters arbete med tillsyn och uppföljning.

På regeringens vägnar

Jennie Nilsson

Pär-Olof Stål

Likalydande till

Skogsstyrelsen
Sveriges lantbruksuniversitet

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Justitiedepartementet/L4 och SSK
Försvarsdepartementet/RS, SUND och MFI
Finansdepartementet/BA och DF
Miljö- och energidepartementet/NM
Näringsdepartementet/FÖF, SUBT och SUN
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Sveriges geologiska undersökning
Säkerhetspolisen